

Bijlage 1. Lijst met karakteristieke en cultuurhistorisch waardevolle objecten en panden

Dorpsstraat 1-3

Dorpsstraat 1 is een eenlaagse woning uit circa 1870. Later gebruikt als ambtswoningen en secretarie. De oorspronkelijke tuin is opgeofferd aan pleinvorming. De woning beschikt over een pannendak met dakkapellen. Aan de straat staan leilinden.

Dorpsstraat 3 is een tweelaagse voormalig gemeentehuis uit circa 1865. Het pand beschikt over een schilddak met pannen en een gevelsteen. Aan de straat staan leilinden.

Dorpsstraat 7-9

Dit betreft een eenlaagse winkelwoning met woning (circa 1930). Het pand beschikt over een mansardekap met pannen, dakkapellen en een grote houten dakgoot met overstek. Het geheel vormt een markant punt.

Dorpsstraat 15-17

Het gaat om eenlaagse woningen uit circa 1910 met een klokgevel en wolfseind aan de straatzijde. De woningen beschikken over een kap gedekt met pannen en dakkapellen. Nummer 17 was voorheen een winkel, kleermakerij met woning. Aan de straat staan leilinden.

Gestelseweg 8 (thans: Sancta Monica 1 t/m 20)

Gestelseweg 8 betreft het voormalige klooster Sancta Monica van de missiezusters van O.L.Vr. van Afrika (circa 1890). Het pand is tweelaags met afgeplat schilddak en haakse tweelaagse zijvleugels. Het object heeft bakstenen profielstenen rond de muuropeningen met natuurstenen aanzet- en sluitstenen. Verder zijn er boogvelden boven de vensters en de fries met siermetselwerk. Ten slotte beschikt het object over een smeedijzeren toegangshek tussen stenen pijlers en een Calvarieberg.

Haareneweg 10-12

Het gaat om tweelaagse dubbele woning (circa 1935). Het pand heeft gedeeltelijk een mansardekap gedekt met pannen. Verder zijn er ronde bogen aanwezig, waarachter zich de voordeurpartij bevindt. Ten slotte beschikt het pand over samengestelde kozijnen uit de jaren dertig.

Haareneweg 14-16-18

Dit object is een eenlaags driedubbel woonhuis (1867). Het pand heeft een zadeldak met pannen. Voor de huizen staan tien lindenbomen.

Leunisdijk 1

Dit is een eenlaags woonhuis uit circa 1900. Het pand heeft een mansarde dak met pannen en leien, maar had vroeger een andere dakvorm. Het woonhuis heeft een eenvoudige kroonlijst en fries, muuropeningen met segmentbogen en zesruits schuifvensters met luiken. Verder is links een erfafscheiding aanwezig met stenen schansmuur en een smeedijzeren hekwerk, Voor het huis staan leilinden en er is een siertuin aanwezig.

Leunisdijk 2-2a

Het gaat om een eenlaags woonhuis (19^e eeuws) met een zadeldak met pannen. Het pand heeft een eenvoudige kroonlijst met fries, type zesruitsvensters met luiken en een voordeur met zes panelen.

Leunisdijk 3-5

Dit betreft eenlaagse woningen (circa 1910) met een mansarde kap dat boven met pannen en onder met leien gedekt is. Het pand beschikt verder over dakkapellen. De gehele architectuur is nauw verwant aan die van het pand Leunisdijk 1, doch eenvoudiger. Stedebouwkundig vormen Leunisdijk 1, 3 en 5 een sterke groep. Voor de woningen staan leilinden.

Leunisdijk 7

Leunisdijk 7 is een eenlaags woonhuis uit de 17^e eeuw. Het huis heeft een zadeldak met pannen een eenvoudige kroonlijst. Verder heeft het zesruitsvensters met luiken en een voordeur met kassenpaneel en leeuwenkop. Het pand is vanaf begin 17^e eeuw tot begin 19^e eeuw bewoond geweest door de schoolmeester. In de vorige eeuw fungeerde het pand als pastorie. Boven de voordeur is een gevelsteen aanwezig.

Leunisdijk 11-13

Dit is de voormalige wagenmakerij (circa 1870) dat nu in gebruik is als dubbel woonhuis. Het gaat om een eenlaags pand met wolfsdak met pannen. Het pand heeft een eenvoudige kroonlijst met fries en imitatie-natuurstenen blokpleisterwerk op de gevels. Achter nummer 11 staat een schuur en er staat een notenboom op het erf.

Leunisdijk 15

Dit is de voormalige leerlooierij uit circa 1700. Het pand is tweelaags onder een zadeldak. Het linkse gedeelte is verbouwd tot woonhuis. In het bedrijfs gedeelte zitten rondboogvensters.

Postelstraat 1-3

Het gaat om een eenlaags dubbel woonhuis uit circa 1890-1970 met een zadeldak met pannen. In het oudste gedeelte van nummer 3 zijn de empire zesruits schuifvensters met luiken en opgeklampte voordeur nog aanwezig. Voor de huizen staan vier leilinden.

Postelstraat 2

Postelstraat 2 is een eenlaags woonhuis genaamd 'Het Schalienhuis' (1866). Vermoedelijk was het oorspronkelijk een langgevelboerderij met dwarsdeel. Het pand heeft een wolfsdak met pannen. Verder zijn een muur, oude fruitbomen en haag aanwezig. Voor het huis staan vier leilinden. Rechts van het huis staan nog eens zes leilinden.

Bij Postelstraat 2

Voor het huis Postelstraat 2 staat op de stoep een gemetselde waterpomp met de volgende inscriptie "Soms schenkt men hier in plaats van water louter bier". De pomp is bekroond met een vergrote weergave in brons van een grafvondst in Esch (2e eeuw, voorstellende de God Bacchus met sater en panter). Naast de pomp staat een gietijzeren lantaarnpaal.

Postelstraat 6

Dit pand is een voormalige leerlooierij met woonhuis uit 1861. Het heeft een zadeldak met wolfseind en schildeind belegd met pannen. Aan de kant van het woonhuis is het pand gedeeltelijk met platdak en heeft het pand zesruits schuifvensters met luiken.

Postelstraat 76

Dit betreft een kortgevelboerderij met dwarsdeel uit circa 1750-1900. Het pand heeft een wolfsdak met riet en pannen en beschikt over vensters met luiken, waaronder twee zesruits en een vijftienruits schuifvenster in de voorgevel. Verder is er een dwarsdeel schuur (18^e eeuws) met een schilddak van riet aanwezig.

Rijksmonumenten

Voor de rijksmonumenten zijn hierna de inschrijvingen van het Rijksmonumentenregister gevoegd.

Monumentnummer*: 15375

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 2 oktober 1973
Kadaster deel/nr: 3924/98

<i>Woonplaats*</i>		<i>Gemeente*</i>		<i>Provincie*</i>		
Esch		Haaren		Noord-Brabant		
<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Dorpsstraat	8		5296 LV	Esch		
<i>Kadastrale gemeente*</i>		<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>	
ESCH		B	2743			

Rijksmonumentomschrijving**

TOREN van de R.K.Kerk van de H. Willibrordus, gotisch bouwwerk uit de tweede helft van de 15e eeuw, uit baksteen opgetrokken en bestaande uit drie geledingen, waarvan de onderste vlakke wanden heeft en in de westgevel een ingang en een venster ingevat door een spitsboognis die in de tweede geleding doordringt; deze tweede heeft spaarnissen welke elk door gekoppelde rondbogen overtoogd worden; in de derde geleding galmgaten en een afsluitend boogfries; daarboven de ingesnoerde leienspits. In 1927-1928 gerestaureerd door architect J. van Groenendael. In de kerk twee oude grafzerken, een uit 1503 voor priester Ghiselbert van der Aa, een uit 1553 met ridderwapen, herbezigd in 1731. In de kerk een orgel uit 1790, afkomstig van de N.H.Kerk te Vught en in 1962 geplaatst. Klokkenstoel met klok van M. Fremy, 1716, diam. 96,1 cm. Mechanisch torenuurwerk, A. Veenhof, is buiten gebruik gesteld.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Religieuze gebouwen	Kerk en kerkonderdeel	

Monumentnummer*: 517026

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 22 augustus 2002
Kadaster deel/nr: 16419/16

<i>Woonplaats*</i>		<i>Gemeente*</i>		<i>Provincie*</i>		
Esch		Haaren		Noord-Brabant		
<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Dorpsstraat	10		5296 LV	Esch		
<i>Kadastrale gemeente*</i>		<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>	
ESCH		B	2743			

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding.

Naast de reeds beschermde Sint-Willibrorduskerk staat de PASTORIE uit 1890. Het gebouw heeft elementen van het Neo-Classicisme en de Neo-Gotiek.

Beschrijving.

In baksteen opgetrokken, van knipvoegen voorziene eenlaagse pastorie op rechthoekige plattegrond onder wolfdak met haaks daarop tegen de rechterzijgevel een eveneens eenlaagse aanbouw met onder andere het voormalige koetshuis en een keuken onder zadeldak. De aanbouw is halverwege de zijgevel van de pastorie opgetrokken. Het overige deel wordt ingenomen door de later gebouwde overigens niet beschermde sacristie onder plat dak.

De pastorie heeft in de voorgevel vijf vensterassen, welke zijn doorgezet in kleine vensters in vierpassen in de architraaf, met centraal een gedeelde paneeldeur met bovenlicht met daarin een straalsgewijze, waaivormige roedeverdeling in gietijzer. Centraal in de 'waaier' een vierpas welke ook is toegepast in de vensters in de architraaf. Het bovenlicht heeft, evenals de overige vensters tenzij anders vermeld, aan de bovenzijde afgeronde hoeken. De deur is toegankelijk via een hardstenen tweetredige opstap.

Aan weerszijden van de deur twee zesruits schuifvensters met tweeruits bovenlichten. De vensters in de voorgevel zijn, in tegenstelling tot elders, geheel voorzien van een eenvoudige glas-in-loodvulling en hebben een hardstenen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

dorpel. De vensters hebben allen een met de afgeronde hoeken meegebogen strek. Tegen de voorgevel een hardstenen plint. Aan de bovenzijde van zowel de voor- als de achtergevel bevindt zich een gestucte architraaf met in de voorgevel vierpasvensters en aan de achterzijde rondvensters welke de zolderverdieping verlichten. Op het dak, gedekt met leien in maasdekking, een vernieuwde (ca. 1995) dakruiter en twee schoorstenen. Aan de dakvoet aan de voorzijde een geprofileerde mastgoot. Voor het pand een smalle stoep bestaande uit plavuizen. In de linker zijgevel, evenals de achtergevel met gecementeerde plint, twee vensters als in de voorgevel. Op de verdieping twee T-vensters met gedeeld bovenlicht. In de achtergevel vijf vensterassen met in de eerste een opgeklampte deur met ruitvormig luikje. In de tweede, vierde en vijfde as een venster als aan de voorzijde, echter met vernieuwde ongedeelde ramen. In de derde travee twee boven elkaar geplaatste rondvensters met gietijzeren kruisvormige trasering omgeven door een rollaag. In de rechter zijgevel op de verdieping drie vensterassen met in de eerste een opgeklampte deur welke toegang verleent tot het platte dak van de sacristie welke is opgetrokken tussen de pastorie en de kerk. Rechts van de deur twee vensters als in de linker zijgevel. De benedenverdieping wordt ingenomen door de sacristie. In de gevel van de aanbouw gericht naar de pastorie geheel links een uitgebouwd toilet met zowel aan de voor- als rechterzijde een opgeklampte deur met aan de voorzijde rechts daarvan een klein openslaand venster, beide onder strek. Tussen uitbouw en achtergevel van de pastorie een opgeklampte, gedeelde licht getoogde poort onder strek, eertijds de toegang tot het koetshuis. De passage tussen uitbouw en pastorie wordt overkapt door een luifel rustende op geprofileerde gietijzeren kolommen. In de linkerzijgevel van de aanbouw een klein vierkant venster onder strek en in de nok een rondvenster waarin de oorspronkelijke trasering ontbreekt. Het dak, gedekt met oud-Hollandse pannen, heeft hier een overstek. In de achtergevel van de aanbouw centraal een opgeklampte deur met bovenlicht met aan weerszijden een vierruits schuifvenster met tweeruits bovenlicht. In het interieur van de pastorie een L-vormige gang tussen voordeur en de aanbouw, belegd met gedecoreerde cementtegels in diverse patronen en een eenvoudig gestuct plafond. Meteen na binnenkomst aan weerszijden een kamer, toegankelijk via een paneeldeur. In de kamer links van de gang een stucplafond met lijsten en rozet. In de kamer bevindt zich een schouw met pilasters waarop een gestuct hoofdgestel rust. De kamer rechts van de gang is gemoderniseerd en voorzien van een verlaagd plafond. In beide kamers de 'zit-vensterbanken' met aan de binnenzijde van de vensters opvouwbare paneelluiken.

In de achterkamer een gestuct plafond met rozet en een schouw voorzien van een gestucte ezelsrugboog met veelpassen en bekroond door een eenvoudige kruisbloem. Op de vloer nog de oorspronkelijke brede vloerplanken. De keuken is gewijzigd. Op de hoeken van de doorgangen naar de vertrekken en de trap een houten stootlijst. De verdieping is bereikbaar middels een trap met tussenverdieping. Op de bovenverdieping twee kamers met een plafond met eenvoudige gestucte lijst. Op een kamer aan de voorzijde een opgeklampte kast met geschilderde hout- en panelenimitatie.

In de aanbouw een gang met cementtegels en een keukenvertrek waarin een oude aanrecht een trap naar de zolderverdieping. De zolder heeft een gebint met boogspanten. De ruimte waar voorheen de rijtuigen werden gestald is gemoderniseerd.

Waardering.

De pastorie is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorische waarden als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van het katholicisme in de Meijerij en als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de plattelandspastorie. Het is van belang wegens de architectuurhistorische waarden welke met name tot uitdrukking komen in de bijzondere menging van stijlmotieven en ornamentiek en het toepassen van architraafvensters. Het

object is van belang vanwege de ensemblewaarden doordat het deel uitmaakt van een groter geheel bestaande uit een Heilig Hartbeeld en een kerk waarvan de toren reeds beschermd is. Tenslotte is het object van belang vanwege de gaafheid van zowel in- als exterieur.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerkelijke dienstwoning

Functie

Pastorie(F)

Monumentnummer*: 517027

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 22 augustus 2002
Kadaster deel/nr: 16419/16

Monumentnaam**

Heilig Hartbeeld

Woonplaats*

Esch

Gemeente*

Haaren

Provincie*

Noord-Brabant

Straat*

Dorpsstraat

Nr.*

8

Toev.*

Postcode*

5296 LV

Woonplaats*

Esch

Situering

Bij

Locatie

Dorpsstraat

10

5296 LV

Esch

Bij

Kadastrale gemeente*

ESCH

Sectie*

B

Kad. object*

2743

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding.

In een plantsoen, gelegen bij de kerk en pastorie van het dorp, staat een HEILIG HARTBEELD, vervaardigd door L. Petit te Tilburg. Het beeld heeft elementen van de Art Nouveau.

Beschrijving.

Kalkstenen Heilig Hartbeeld op samengestelde tufstenen sokkel. Het beeld toont een staande Christusfiguur gekleed in lang gewaad. Zijn rechterhand hangt af langs de lichaam (de vingers ontbreken). De linkerhand rust op het hart op Zijn borst. Het beeld is op de basis aan de rechterzijde gesigeneerd 'Lé. PETIT/ TILBURG'. Het beeld staat op een vierkante sokkel met afgeschuinde hoeken, geflankeerd door twee kwartronde platen waarvoor een bloembak. Het geheel staat op een dekplaat met holle rand, gedragen door een bakstenen fundament. Op de sokkel een bronzen plaat met opschrift 'ZIE HIER / HET HART / DAT DE / MENSEN / ZOZEER / BEMIND HEEFT'.

Waardering.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het beeld is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarden als bijzondere uitdrukking van een geestelijke ontwikkeling, namelijk de introductie en popularisering van de verering van het H. Hart in Noord-Brabant in de jaren 1920-1940. Het object is tevens van belang wegens het bijzondere materiaalgebruik door de combinatie van kalksteen met een geheel tufstenen sokkel. Het object maakt deel uit van een groter geheel, bestaande uit een reeds beschermde kerk en pastorie. Het object is tenslotte ook van belang vanwege de gaafheid.

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Gedenkteken(D)

Functie

Gedenkteken(D6)